

Fond za aktivno građanstvo

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2013

I Uvod	05
II Programi	07
III Razvojni programi	12
IV Razvoj filantropije	16

V Finansijske informacije	24
VI fAKT-ivisti	25
VII Donatori	27
VIII Grant lista	28

Svečana dodjela nagrade Iskra - Zetski dom, Cetinje

I UVOD

Svaka protekla godina nosi svoj pečat u smislu posvećenosti određenoj temi ili oblasti. Šesta godina fAKT-ovog djelovanja bila je obilježena priličnim radom (poreski propisi od značaja za razvoj filantropije u zemljama jugoistočne Evrope, standardi za prikupljanje sredstava, dodjela nagrada za filantropiju) i svesrdnim djelovanjem na temu filantropije, kao jedne od tri glavne oblasti djelovanja naše fondacije.

U istraživanju javnog mjenja, o individualnoj filantropiji, koju je Fond za aktivno građanstvo pokrenuo sa ciljem mjerenja potencijala za činjenje za opšte dobro, došli smo do podataka koji su bili pozitivno iznenadjujući, kada je davanje za opšte dobro u pitanju.

Nagrada za filantropiju "Iskra" nam je zasijala po peti put, a sa svečane ceremonije dodjele poslata je poruka o važnosti njegovanja pravih vrijednosti u društvu i podsticanja svakog pojedinca na ljepotu davanja i podrške onima kojima je to najpotrebnije.

2013-te, počeli smo realizaciju regionalnog projekta „Sign za održivost“, koji realizuje SIGN (Southeast Europe Indigenous Grantmakers Network) mreža domaćih fondacija i donatorskih organizacija iz jugoistočne Evrope.

Godina za nama biće upisana kao posebna i po pilotiranju još jednog servisa kroz grant programe Fonda za aktivno građanstvo – Inkluzivni klubovi za djecu pogođenu siromaštvom.

Kroz naš redovni program „Građanska akcija“, podržano je 30 inicijativa aktivnih građana/ki. Posebno nas raduje sto je aktivizam mladih bio evidentno zastupljen uz pregršt odličnih inicijativa i akcija.

Kraj godine obilježilo je i pokretanje jednog novog programa pod nazivom “De facto jednaki” sa ciljem jačanja uloge civilnog društva u promovisanju ljudskih prava i demokratskih reformi sa naglaskom na nedovoljno zastupljene grupe u Crnoj Gori.

Prelistavanjem stranica koje slijede, uvodićemo Vas u sažetak jednogodišnjeg rada tokom 2013-te Fonda za aktivno građanstvo.

*Nemojte se truditi da samo vi budete dobri, već da i svijet što ga iza sebe ostavljate postane dobar.
(Bertolt Brecht)*

II PROGRAMI

Program finansijske podrške

Finansijskom podrškom za realizaciju predloženih projekata koje na kreativan i efikasan način pokreću rješavanje problema sa kojima se građani/ke suočavaju u svojim zajednicama, uz njihovo aktivno učešće i korištenje lokalnih resursa, obuhvaćeno je preko 50 organizacija građanskog društva i neformalnih grupa građana/ki.

Tokom selekcije projekata, posebna pažnja se posvećuje odabiru inicijativa koje pokazuju potencijal da dovedu do trajnije pozitivne promjene ili pak da podstaknu nove.

Tokom 2013 godine, na adresu fAKT-a, ukupno je

Otvaranje kutka za mlade

Oslikavanje zida škole

pristiglo 199 projektnih prijedloga.

U godini za nama, kroz podržane projekte, imali smo: studentske inicijative - poput osnivanja studentskog radija u cilju bolje komunikacije sa upravom fakulteta; organizovanje takmičenja u besjedništvu od strane studenata i srednjoškolaca u namjeri formiranja debatnih klubova; izrade web sajta putem koga bi crnogorski studenti u inostranstvu mogli međusobno da komuniciraju i nalaze posao u svojoj zemlji. Takođe interesantne ideje ticale su se prilagođavanja škole, u smislu poboljšanja kvaliteta nastave, da odgovori na različite potrebe osnovnoškolaca; akcije uređenja gradske biblioteke u Nikšiću, takođe od strane učenika; sve do „Karavana aktivizma mladih“ u smislu osnaživanja aktivizma mladih i njihovog društveno-odgovornog ponašanja.

Iako u mnogo manjem obimu, nisu izostale ni inicijative po pitanju podrške servisima socijalne zaštite. Jedan od projekata ticao se aktiviranja potencijala starih u cilju poboljšanja njihove uloge u zajednici; a po prvi put, programima podrške bila su obuhvaćena i

djeca pogođena siromaštvom kroz formiranje takozvanih „Inkluzivnih klubova“.

Kroz program podrške društvenoj uključenosti djece pogođene siromaštvom (Inkluzivni klubovi), podržane su organizacije iz tri grada (Bijelo Polje, Cetinje i Herceg Novi) kako bi model „Inkluzivnog

Kluba“ primijenile u svojim lokalnim zajednicama. Fokus programa je na podsticanju i razvijanju solidarnosti i volonterizma kod djece i mladih, kroz dobrovoljnu podršku njihovim vršnjacima slabog materijalnog stanja. Inkluzivni klub svojim organizacionim oblikom i sadržajem predstavlja mjesto za lični i društveni razvoj djece i mladih iz marginalizovanih grupa, i relativno je novi mehanizam i kanal komunikacije sa djecom i mladima iz opšte populacije.

Kada govorimo u brojkama, onda to izgleda ovako: 51 podržanih projekata u ukupnom iznosu od 94,865.00 EUR.

Tabelarni prikaz:

1. Januar – 31. Decembar 2013- godine

Program	Broj podržanih projekata	Iznos
Građanska akcija	30	€ 69,920
Servisi socijalne zaštite	3	€ 8,556
Inkluzivni klubovi	3	€ 11,889
Akademija održivosti	15	€ 4,500
UKUPNO	51	€ 94,865

Proaktiv – Karavan aktivizma

Čišćenje dvorišta škole

Čišćenje rijeke Zete

Programi finansijske podrške po opštinama

NVO 9. decembar

Botanička bašta Velemun

III RAZVOJNI PROGRAMI

Podrška izgradnji kapaciteta organizacija građanskog društva kroz razvojne programe, u 2013 godini, realizovala se kroz treninge, okrugle stolove, konsultacije, te monitoring posjete organizacijama.

Uz podršku Američke ambasade, kroz Program malih grantova, početkom septembra prošle godine, krenula je realizacija pilot programa pod nazivom „Inkluzivni klub“, namijenjen

djeci pogođenoj siromaštvom. Pored komponente finansijske podrške za tri najbolja projekta u cilju osnivanja i razvoja Inkluzivnog kluba, u ukupnom iznosu od 12,000 EUR, program je uključivao i komponentu razvoja uključenih organizacija. Dvadeset članova od deset selektovanih organizacija, prošlo je obuku na temu „Jačanje kapaciteta pružaoca usluga za uspostavljanje i razvoj inkluzivnih

Obuka u okviru programa Inkluzivni klubovi

servisa podrške“ kako bi ovaj servis primijenile i razvile u svojim zajednicama.

Novembra 2013. godine (tačnije 18. novembra), fAKT je pokrenuo projekat pod nazivom “De facto Equal”, podržan kroz program Evropski instrument za demokratiju i ljudska prava (EIDHR), koji finansira Evropska unija, posredstvom Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori. Za drugi projekat po redu, koji finansira Evropska unija, posredstvom fAKT-a, obezbijedeno je 150.000 eura, a ukupna vrijednost projekta je 170.705 eura. Opšti cilj projekta je jačanje uloge civilnog društva u promovisanju ljudskih prava i demokratskih reformi, sa naglaskom na interese nedovoljno zastupljenih grupa u Crnoj Gori. Ključne komponente su:

a) Razvoj kapaciteta organizacija građanskog društva (OGD) kroz tehničku podršku – obuka/trening, za 50 organizacija, planiranja razvoja organizacije, prikupljanje sredstava, javno zastupanje i pružanje usluga, mentorstvo i savjetodavna podrška;

b) Finansijska podrška za organizacije civilnog

Trening, uspostavljanje Inkluzivnog kluba

Akademija održivosti, obuka organizacija

Učenički parlament škole u Risnu

društva kroz grant program -podrška inicijativama javnog zastupanja koje daju glas za nedovoljno zastupljene grupe i podrška OGD pružaocima socijalnih usluga u oblastima poboljšanja kvaliteta usluga i javnog zastupanja za poboljšanje pravnog okvira za njihov rad (kroz grant program), grant program u iznosu od 5.000 - 10.000 € po svakoj OGD za razvoj njihovih usluga . Ukupno za grantove će biti opredjeljeno 110.000 €.

Poboljšanje održivosti i jačanje uticaja civilnog društva u procesu demokratizacije na zapadnom Balkanu, putem stvaranja povoljnijeg okruženja za razvoj filantropije i davanje za opšte dobro, građanskog aktivizma i međusektorskog dijaloga, glavni je cilj regionalnog projekta "SIGN za održivost". Akademija održivosti, jedna od ključnih komponenti projekta, je program obuke, koji je obuhvatio 15 organizacija civilnog društva iz Crne Gore. Trideset učesnika Akademije, u šestodnevnoj obuci, radili su na vještinama ključnim za obezbjeđivanje njihove održivosti. Tokom trajanja Akademije, učesnici su sticali

OŠ Veljko Drobniaković, Risna

znanja koja su neophodna za proces prikupljanja sredstava u zajednicama, sa jasnom idejom da je strateško opredjeljenje i planiranje usko povezano sa prikupljanjem sredstava.

Kada govorimo o monitoring posjetama podržanim organizacijama, tokom proteke godine, ukupan broj posjeta je 23. Tokom monitoringa, osoblje fAKT-a bilo je u prilici da se bliže upozna sa realizovanim aktivnostima, kao i onima koje slijede, a organizacije su bile u prilici da razmijene ideje ili riješe nedoumice u direktnom razgovoru sa nama. Broj konsultacija vezano za programe Fonda za aktivno građanstvo, putem telefona, mejla ili direktnih sastanaka, iznosio je 52.

IV RAZVOJ FILANTROPIJE

Kada je razvoj lokalne filantropije u pitanju, protekla godina obilježena je sledećim aktivnostima na ovom polju:

Početkom marta organizovali smo prezentaciju rezultata istraživanja o stavovima građana vezano za filantropiju. Istraživanje javnog mnjenja "Individualna filantropija u Crnoj Gori" koje je za potrebe fAKT-a sprovedla agencija De Facto Consultancy iz Podgorice, sprovedeno je face-to-face

Prezentacija istraživanja rezultata o individualnoj filantropiji

anketiranjem na uzorku od 1000 ispitanika, kako bi dalo reprezentativnu sliku stavova građana Crne Gore. Cilj ovog istraživanja je bio prikupljanja podataka o stavovima građana i mjerenja potencijala za činjenje i davanje za opšte dobro, te praksi koja u tom smislu u Crnoj Gori postoji. Neki od glavnih nalaza su:

Ljudi su generalno veoma slabo informisani o filantropiji kao pojavi, o koristima koje od filantropske aktivnosti ima društvo i oni kao

njegovi članovi, te o konkretnim akcijama. Iz tog razloga proizilazi jedan od najvećih problema – nepovjerenje.

Nepovjerenje se uz lošu materijalnu situaciju i nedostatak opšte svijesti o potrebi za takvom aktivnošću javlja kao glavni razlog za nedavanje i neučestvovanje u akcijama za opšte dobro.

Akcije za opšte dobro ljudi najčešće povezuju sa humanitarnim akcijama i preferiraju davanje kada su u pitanju ljudi u ugroženim životnim situacijama.

Ipak, procenat onih koji u akcijama bilo koje prirode učestvuju češće od 1 godišnje je ispod jedne trećine stanovništva.

Sa druge strane istraživanje je identifikovalo relativno visok procenat onih koji su spremni da pod određenim uslovima učestvuju u akcijama za opšte dobro (47%), što govori o tome da ih treba podstaći, posebno radeći na pitanjima na koja se može uticati – svijest o važnosti ovakvih akcija i jačanje povjerenja.

Vrijednost Indeksa davanja za Crnu Goru u 2012. godini, mjerena istom metodologijom, iznosi 20, što je +4 poena u odnosu na 2011. godinu, što ukazuje na trend rasta uprkos ekonomskoj krizi.

Neki od glavnih nalaza istraživanja su iznenađujuće pozitivni, posebno oni koji se tiču davanja za opšte dobro, jer pokazuju da postoji veliki potencijal za razvoj individualne filantropije u Crnoj Gori. Nakon prezentacije, uslijedila je panel diskusija koja je rezultirala sa konkretnim preporukama koje stoje u studiji „Poreski propisi od značaja za razvoj filantropije u zemljama jugoistočne Evrope“¹

¹ <http://faktcg.org/files/PORESKI%20PROPISI%20OD%20ZNACAJA%20ZA%20RAZVOJ%20FILANTROPIJE.pdf>

U okviru projekta „SIGN za održivost“, koji ima za cilj unaprjeđenje zakonskih okvira za razvoj filantropije, korporativne filantropije i mobilizacije lokalnih resursa u regionu, prva aktivnost bila je analiza poreskih propisa od značaja za razvoj filantropije u zemljama jugoistočne Evrope (Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Kosovo, Makedonija, Crna Gora i Srbija). Analizu za sve zemlje posebno, uključujući i Crnu Goru, uradio je Dragan Golubović, stalni član pravnih eksperata Savjeta Evrope. Izvještaj prevashodno analizira odgovarajuće odredbe zakona o porezu na dobit, poreza na dohodak i poreza na poklon. Osim toga, izvještaj analizira i statusno pravne propise za organizacije civilnog društva (OCD)/nevladine organizacije (NVO) u ovim zemljama, u mjeri u kojoj ti propisi utiču na okvir „činjenja za opšte dobro“ (filantropiju); ove se odredbe analiziraju u kontekstu odgovarajućih poreskih propisa u pojedinim zemljama Evropske unije (EU).

Okrugli sto - Poreski propisi od značaja za razvoj filantropije

U prvoj nedjelji oktobra 2013., organizovali smo okrugli sto o nalazima studije „Poreski propisi od značaja za razvoj filantropije“. Da nam je tajming za djelovanje na ovom polju (studija, okrugli sto) bio dobar, govori u prilog i činjenica o razvoju Strategije za razvoj nevladinih organizacija (za period 2014 - 2016), čiji akcioni plan predviđa takvu studiju za 2014. Gospođa Danka Latković, šefica Vladine Kancelarije za saradnju sa NVO, koja je bila jedan od panelista na okruglom stolu, izrazila je zahvalnost za naš rad i napore,

i naglasila značaj istraživanja i naše zalaganje prema nadležnim institucijama. Ona je posebno naglasila važnost naših preporuka u razvoju same strategije, prije svega u dijelu finansijske održivosti sektora, u pogledu promocije kulture davanja i planirane aktivnosti u tom pravcu.

U okviru regionalnog projekta „SIGN za održivost“ predviđena je izrada Minimalnih standarda za prikupljanje sredstava OCD, koji će biti ponuđeni organizacijama civilnog društva (OCD) na potpisivanje. U tom cilju, početkom septembra organizovane su e-konsultacije sa predstavnicima 28 OCD, kao i konsultativni sastanak (22. novembra u hotelu City u Podgorici) na kome je učestvovalo 55 predstavnika civilnog sektora. Nacrt dokumenta obuhvata sljedeće grupe standarda: odgovornost i transparentnost, odnosi sa donatorima, finansijska odgovornost i poštovanje prava korisnika sredstava, kao i prijedloge vezano za primjenu standarda i mehanizmi kontrole primjene istih.

Na inicijativu Odjeljenja za podršku Nacionalnom savjetu za održivi razvoj (Ministarstvo održivog razvoja i turizma), u aprilu 2012. godine formirana je neformalna Mreža za društvenu odgovornost, koja je u 2013. godini, odlukom Vlade, prerasla u Koordinaciono tijelo za društvenu odgovornost, sa ciljem da promoviše i podstiče koncept društvene odgovornosti u Crnoj Gori. Ovo tijelo okuplja 35 predstavnika vladinih i akademskih institucija, poslovnih asocijacija i organizacija civilnog

SIGN, okrugli sto na temu fundraising standarda

Nacrti standarda za prikupljanje sredstava

društva, pri čemu je fAKT imao aktivnu ulogu u predlaganju „politike društvene odgovornosti“, prvenstveno u dijelu koji se odnosi na razvoj korporativne filantropije.

Peta “ISKRA” - nagrada za filantropiju, organizovana je 9. decembra 2013 –te i kao što je bilo od samog početka, svečanost je organizovana u Kraljevskom pozorištu Zetski dom na Cetinju. Ove godine, uveli smo neke novine: pored standardnih kategorija, po 3 nagrade za individualnu i korporativnu filantropiju (2 nagrade za biznis sektor - za doprinos na nacionalnom nivou, kao i za doprinos razvoju lokalne zajednice), uveli smo još jednu nagradu - za doprinos dijaspore, i dva posebna priznanja: 1) za medijski doprinos za razvoj filantropije i 2) za građanski doprinos opštem

dobru. Uvođenje novina došlo je spontano, ili tačnije prepoznavanjem pravih potencijala. Sama ceremonija podigla je više medijske pažnje nego ikada ranije. Bio je to još jednom vrlo inspirativan i emotivan događaj, koji nas nanovo ispunjava ponosom svake godine .

Nagradu za individualni doprinos dobila je Nada Radimir, koja je u Crnu Goru vratila veliki broj predmeta umjetničkog, istorijskog, kulturnog i etnografskog značaja iz nasljeđa poznatih pomorskih porodica. Bošnjak

Dobitnici nagrade i priznanja ISKRA

udruženje Plavljana i Gusinjana „Behar“ nagrađeno je za doprinos dijaspore, dok je Nagradu za doprinos lokalnoj zajednici dobilo preduzeće Neckom iz Nikšića.

Specijalna nagrada za životno djelo dodijeljena je posthumno, Pavlu Popoviću, Crnogorcu koji je živio u Argentini odakle je svojim dobročinstvom stalno pomagao svoju domovinu.

Pored nagrada "Iskra", dodijeljeno je i pet specijalnih priznanja: za doprinos razvoju filantropije nagrađen je princ Nikola Petrović, za građanski doprinos Anka Đurišić, direktorica Udruženja roditelja djece sa smetnjama u razvoju „Staze“ iz Podgorice, dok je specijalno priznanje za medijski doprinos dobila Marijana Bojanić, zamjenica direktora TV Vijesti.

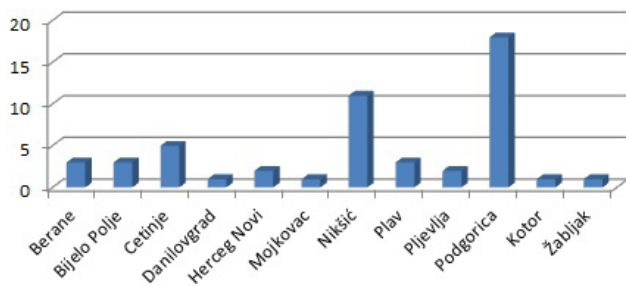
Kompanije Adriatic Marinas – Porto Montenegro i Crnogorski Telekom takođe su dobili specijalna priznanja, i to za razvoj lokalne zajednice, odnosno korporativnu filantropiju.

Na konkurs za dodjelu ISKRE pristiglo je ukupno 50 nominacija kojima je nominovano: 15 pojedinaca, 7 privrednih društava, 2 fondacije, 2 nevladine organizacije - udruženja građana, 2 iseljenička udruženja i 2 medijske kuće.

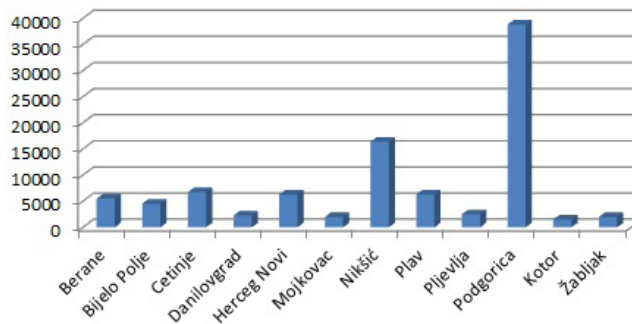
Dodjela nagrade ISKRA organizuje se u partnerstvu sa Privrednom komorom Crne Gore, Upravom za dijasporu i Ministarstvom za održivi razvoj i turizam, a uz podršku Evropske komisije, Fondacije "Čano Koprivica", Fonda braće Rokfeler, Čarls Stjuart Mot fondacije i kompanija SIEMENS i ING-INVEST. Više informacija nalazi se na sajtu: www.nagradaiskra.me

V Finansijske informacije

Broj podržanih projekata po opštinama

Odobreni iznosi po opštinama

VI fAKT-ivisti

Zaposleni u fAKT-u:

Anica - Maja Boljević, izvršna direktorica

Nađa Dragović, menadžerka programa

Anto Janković, menadžer programa filantropije

Nenad Golubović, menadžer programa podrške građanskom društvu

Nataša Vulikić, menadžerka finansija i administracije

Upravni odbor fAKT-a

Biljana Maslovarić (predsjednica), Ana Drakić, Ana Stojović Janković,

Aleksandra Crvenica, Predrag Vušurović

Komisija za dodjelu grantova u okviru programa podrške socijalnim servisima:

Biljana Maslovarić, Irena Rašović, Marijana Bojanić

Komisija za dodjelu grantova u okviru programa Gradjanska akcija

Veselin Šturanović, Darko Ivanović, Biljana Gligorić

Komisija za dodjelu nagrade za filantropiju ISKRA

Božena Jelušić, Saša Popović, Bosiljka Vuković, Pavle Radovanović, Gordan Stojović

Savjetnici/konsultanti:

Nazif Velić, Aleksandra Gligorović, Nermina Međedović

Svi članovi/ce Upravnog odbora i Komisija za dodjelu grantova rade na volonterskoj osnovi.

Upravni odbor i komisije fAKT-a

VII Donatori

- Rad fAKT-a ne bi bio moguć bez donatora i partnera, koji nas podržavaju i sa kojima sarađujemo i razvijamo naše programe. Zahvaljujemo se svima - kako na finansijskoj podršci, tako i na vremenu, znanju i idejama koje dijele sa nama.
- Finansijska podrška fAKT-u u 2013:

VII PODRŠKA ORGANIZACIJAMA CIVILNOG DRUŠTVA U 2013

PROGRAM	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
Program vršnjačke podrške (Buddy 2)	Psihološki centar ABC	Nikšić	€ 2,410.00	Kroz edukativno-zabavne i kreativne aktivnosti, namijenjene djeci sa smetnjama u razvoju, projekat doprinosi njihovom osnaživanju i integraciji u društvo.
Gradjanska akcija	Djeca Crne Gore	Podgorica	€ 2,000.00	Poboljšanje uslova kvaliteta nastave i prilagođavanje škole da odgovori na različite potrebe svih učenika u dvije osnovne škole u Podgorici. Predložene aktivnosti: obuka profesora i učenika na temu Akciono planiranje i istraživanje, zajedničko planiranje i realizacija događaja, sa uključenom akcijom prikupljanja sredstava.
Gradjanska akcija	Bistro i čisto	Pljevlja	€ 2,200.00	Opstanak rijeke Ćehotine kroz unapređenje njenog najčistijeg i najkvalitetnijeg toka u selu Rabitlje, kroz čišćenje, promociju ekološke slike, poboljšanje turističke ponude, kao i pospješivanje ribljevog fonda.
Gradjanska akcija	9.decembar	Danilovgrad	€ 2,260.00	Projekat "Eko kamp 2013" je zamišljen kao način da se mladi kroz druženje i zabavu edukuju na temu ekologije, zaštite životne sredine i ostalih tema koje bi aktivnosti kampa uključivale, uz zajedničku akciju čišćenja obala i korita rijeke Zete.

PROGRAM	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
Gradjanska akcija	Neformalna grupa "Mladi mijenjaju svijet"	Nikšić	€ 2,000.00	Uređenje gradske biblioteke – krečenje, farbanje drvenarije, oslikavanje zidova, čišćenje knjiga, pribavljanje i sortiranje novih u cilju promocije kulture čitanja u Nikšiću. Planirano je i uređenje prostora u neposrednoj blizini biblioteke u lijep čitalački kutak za građane.
Gradjanska akcija	Centar za mlade Proactive	Podgorica	€ 3,250.00	Projekat "Karavan aktivizma" ima za cilj osnaživanje aktivizma mladih i društveno-odgovornog ponašanja među njima u Baru, kroz realizaciju 4 organizovane akcije u tom gradu.
Gradjanska akcija	Green Home	Podgorica	€ 3,320.00	Kampanja usmjerena na građane Podgorice za akciju čišćenja Čemovskog polja, postavljanje neophodne infrastrukture i info tabli. Akciji prethodi obuka građana o izradi predmeta od korišćenih materijala. Težište akcije je na povezivanju institucija u cilju pružanja podrške za zaštitu pomenutog područja.
Gradjanska akcija	Gradjanski kreativni centar	Cetinje	€ 1,890.00	Prevenција vršnjačkog nasilja u svim oblicima (uključujući i nasilje putem interneta – cyberbullying) kroz osnivanje klubova za medijaciju u srednjim školama na Cetinju i informisanje mladih o rješavanju konflikata na miran način.

PROGRAM	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
Green ideas	Gradjanski kreativni centar	Plav	€ 4,000.00	Izgradnja kucice u okviru botanicke baste Velemun Plav". Brvnara će se koristiti kao mjesto gdje ce se gostima nuditi obroci i domaci proizvodi na prodaju ali i kao prostor za prezentacije.
Inkluzivni klubovi	Tim	Bijelo Polje	€ 3,948.00	Inkluzivni klub za djecu pogodjenu siromastvom. Projektom je predvidjeno druzenje 12-15 djece sa sela i 15-20 djece iz grada. Kroz zajednicke aktivnosti, volonteri ce biti vrsnjacka podrška djeci korisnicima MOP-a.
Inkluzivni klubovi	Dzonatan Livingston	Cetinje	€ 3,951.00	U okviru Inkluzivnog kluba, 20 djece korisnika MOP-a uz podrsku 10 njihovih vrsnjaka-volontera kroz psihološke i kreativne radionice razvijace kreativnosti svakog ponaosob, a sa druge strane svako od njih ce imati priliku da kreira sadržaje i tako doprinese stvaranju socijalne kohezije.
Inkluzivni klubovi	Omladinski kulturni centar	Herceg Novi	€ 3,990.00	Kroz 50 umjetničko- kreativnih radionica, projekcija filmova, panel diskusija i literalnih večeri, radice se na razvijanju kreativnih potencijala djece pogodjene siromastvom, sticanju novih znanja i vještina uz koje će im se podići nivo samopouzdanja i samopoštovanja, te ih osnažiti za dalje aktivno učestvovanje u društvenom životu.

PROGRAM	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
Gradjanska akcija	ALFA Centar Niksic	Niksic	€ 3,000.00	Realizacija 8 različitih aktivnosti sa ciljem angažovanja građana u čišćenju svojih sredina (mjesne zajednice) i prihvatanje aktivne uloge ekološki osvješćenog građanina koji će potrebu o životu u zdravoj i čistoj sredini prenositi ostalim sugrađanima.
Gradjanska akcija	Neformalna grupa gradjana Nasa omladina Berane	Berane	€ 2,000.00	Projekat se odnosi na uređenje i adaptaciju prostorije (Omladinski dom) koja je predviđena za okupljanje mladih, kao i nabavku mobilijara za društvene igre koje će animirati potrebe mladih ljudi
Gradjanska akcija	Neformalna grupa gradjana Volonterski klub Gimnazije Slobodan Skerovic Podgorica	Podgorica	€ 2,000.00	Borba protiv govora mržnje na internetu putem izgradnje kapaciteta mladih ljudi kako bi stekli kompetencije potrebne da prepoznaju i efikasno djeluju protiv ovakvog kršenja ljudskih prava
Gradjanska akcija	Euro za Gusinje	Plav	€ 2,000.00	Podsticanje aktivizma mladih kroz zajednički rad na uređenju dvorišta (dnevni centar "Lipa" i JU SMŠ "Bećo Bašić" u Plavu) i školskog parka u Gusinju.
Gradjanska akcija	Forum MNE	Podgorica	€ 2,500.00	Projekat promoviše važnost omladinskog kluba za Rožaje kroz obezbjeđivanje podrške inicijativama mladih Rožaja i njihovom aktivnom učestvovanju u životu zajednice.

PROGRAM	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
Gradjanska akcija	Digitalizuj Me Podgorica	Podgorica	€ 2,200.00	Projekat škole upravljanja internet zajednicom je za odabranu grupu mladih ljudi (do 30) koja uči o osnovama community management-a što im omogućavau da na pravi način komuniciraju sa većim grupama ljudi, izgrade svoju zajednicu i pokrenu sopstvene projekte na polju građanskog aktivizma
Gradjanska akcija	Urban nova Herceg Novi	Herceg Novi	€ 2,300.00	Okupljanje zainteresovanih strana u lokalnoj zajednici da se zajedničkim snagama organizuju i realizuju aktivnosti u promovisnju racionalnijeg odnosa prema korišćenju javnih prostora u Herceg Novom. Projektom predviđa preko 40 različitih dešavanja u parku (radionice, akcije čišćenja, koncerti, književne večeri, zajednička vežbanja...).
Gradjanska akcija	Savjet roditelja OS Bozidar Vukovic Podgoricanin	Podgorica	€ 2,000.00	Uređenje i obnova školskog dvorišta ali i šireg prostora oko Osnovne škole Božidar Vuković Podgoričanin. Projekat bi se realizovao u dvije paralelne akcije: konkretne akcije čišćenja, sređivanja i uređenja ali kao i kroz edukativno kreativan rad sa učenicima.
Gradjanska akcija	Durmitor art eko, Zabljak	Zabljak	€ 2,000.00	Cilj art eko festivala je postepena afirmacija ekoloske svijesti i vrednovanja zivotne sredine.

PROGRAM	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
SIGN for Sustainability	NVO Snazna mama	Bijelo Polje	€ 300.00	Tehnicki grant u svrhu otpocinjanja fundraising kampanje
SIGN for Sustainability	NVO Aurora	Pljevlja	€ 300.00	Tehnicki grant u svrhu otpocinjanja fundraising kampanje
SIGN for Sustainability	NVO Euro za Gusinje	Plav	€ 300.00	Tehnicki grant u svrhu otpocinjanja fundraising kampanje
SIGN for Sustainability	NVO Naša Budućnost	Niksic	€ 300.00	Tehnicki grant u svrhu otpocinjanja fundraising kampanje
SIGN for Sustainability	NVO Civis Diversus	Niksic	€ 300.00	Tehnicki grant u svrhu otpocinjanja fundraising kampanje
SIGN for Sustainability	NVO Aktivna zona	Cetinje	€ 300.00	Tehnicki grant u svrhu otpocinjanja fundraising kampanje
SIGN for Sustainability	NVO My Way- Moj put	Cetinje	€ 300.00	Tehnicki grant u svrhu otpocinjanja fundraising kampanje
SIGN for Sustainability	NVO Iskra života	Niksic	€ 300.00	Tehnicki grant u svrhu otpocinjanja fundraising kampanje
SIGN for Sustainability	NVO Dječji savez	Niksic	€ 300.00	Tehnicki grant u svrhu otpocinjanja fundraising kampanje

PROGRA	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
SIGN for Sustainability	NVO Udruženje za razvoj civilnog društva	Bijelo Polje	€ 300.00	Tehnicki grant u svrhu otpocinjanja fundraising kampanje
SIGN for Sustainability	NVO Morakovo	Niksic	€ 300.00	Tehnicki grant u svrhu otpocinjanja fundraising kampanje
SIGN for Sustainability	NVO Don Bosko centar	Podgorica	€ 300.00	Tehnicki grant u svrhu otpocinjanja fundraising kampanje
SIGN for Sustainability	NVO Dzonatan Livingston	Cetinje	€ 300.00	Tehnicki grant u svrhu otpocinjanja fundraising kampanje
SIGN for Sustainability	NVO Centar za edukaciju roditelja djece sa poremećajem jezika i govora – Veza	Podgorica	€ 300.00	Tehnicki grant u svrhu otpocinjanja fundraising kampanje
SIGN for Sustainability	NVO Humanitarna organizacija ADRA	Podgorica	€ 300.00	Tehnicki grant u svrhu otpocinjanja fundraising kampanje
Servisi socijalne zastite	Nase doba	Podgorica	€ 3,594.00	Aktiviranje potencijale starijih građana i poboljšanje kvalitet njihovog života i njihove uloge u zajednici

PROGRAM	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
Servisi socijalne zaštite	Udruženje Roditelji	Podgorica	€ 2,552.00	Razvoj pedagoškog programa podrške o važnim aspektima predškolskog uzrasta kako bi se kod djece podstakle, razvile i unaprijedile životne vrijednosti i vještine.
Gradjanska akcija	Safra	Podgorica	€ 3,000.00	Studentski radio – cilj projekta je osnaživanje studentske populacije u komunikaciji sa upravom i uopšte sa osobljem na fakultetima, gdje bi se putem radio emisija obradivale teme od znacaja za studente.
Gradjanska akcija	Rukometni klub	Berane	€ 2,000.00	Projekat "LIMES" ima za cilj da da doprinos očuvanju zivotne sredine, kroz uklanjanje divljih deponija, i podizanje nivoa svijesti stanovništvu Berana o pravilnom odlaganju otpada.
Gradjanska akcija	Debatni klub AGORA	Podgorica	€ 1,000.00	Popularizacija I takmicenje u govornistvu I debati studenata I ucenika srednjih skola sa ciljem formiranja debatnih klubova na fakultetima I srednjim skolama.
Gradjanska akcija	Ucenički parlament Gimnazije Stojan Cerovic	Niksic	€ 1,500.00	Nizom akcija i obiljezavanja vaznih medjunarodnih datuma, aktivirati mlade ljude iz Niksica da postanu aktivni gradjani u cilju podizanja svijesti o vaznosti socijalnih promjena.

PROGRAM	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
Gradjanska akcija	Društvo mladih ekologa	Nikšić	€ 3,000.00	Projektom „Sačuvajmo prirodu zajedno“ doprinijećemo izgradnji ekološke svijesti, sticanju novih ekoloških znanja, njegovanju i podsticanju ekološki ispravnog ponašanja, kroz učenje i kreativno angažovanje učenika osnovnih škola uzrasta od 10 do 15 godina, njihovih roditelja i predmetnih nastavnika.
Gradjanska akcija	Grupa građana Lijeva rijeka	Podgorica	€ 3,500.00	Adaptation of school premises in village Lijeva Rijeka near Podgorica.
Gradjanska akcija	Ozon	Nikšić	€ 3,000.00	Cilj projekta:-uređenje posebnog prirodnog predjela „Trebjesa“ u njenom južnom dijelu gdje se nalazi šetalište i izvorište rijeke Mrkošnice
Gradjanska akcija	NVO TED	Podgorica	€ 2,000.00	TEDxPodgorica je neprofitabilan događaj i njegova svrha je promocija multikulturalnih i intelektualnih potencijala i povezivanje ljudi različitih profila.
Gradjanska akcija	Udruženje ljubitelja Gorice	Podgorica	€ 3,000.00	Cilj projekta je zaustavljanje izgradnje saobraćajnog tunela kroz brdo Gorica, potenciranje značaja koje brdo Gorica ima za zdravlje građana, kao i aktivno učešće građana u zaštiti zelenih površina.

PROGRAM	ORGANIZACIJA	GRAD	IZNOS	OPIS PROJEKTA
Gradjanska akcija	Hareme, neformalna grupa	Berane	€ 1,500.00	Projekat se odnosi na uređenje školskog dvorišta, ali i na davanje poruke široj zajednici kako se neka aktivnost može efikasno sprovesti na zajednički način.
Gradjanska akcija	Organizacija crnogorskih studenata u inostranstvu (OCSI/ OMSA)	Podgorica	€ 2,000.00	Izrada web sajta putem koga bi crnogorski studenti u inostranstvu mogli medjusobno da komuniciraju i nalaze posao u svojoj zemlji nakon specijalizacija u inostranstvu.
Gradjanska akcija	Ucenicki parlament Veljko Drobnjakovic	Risan	€ 1,500.00	Podsticanje i razvoj programa koji se bave negovanjem i razvijanjem kulture mladih u gradu i prigradskim naseljima, koji je jedan od glavnih ciljeva LPAM-a Opštine Kotor.

Fond za aktivno građanstvo – fAKT

Vaka Đurovića bb Nova Varoš II – II sprat 81000 Podgorica, Crna Gora

Tel/fax: 020 665 600

E-mail: fond@faktcg.org

www.faktcg.org